

EUROOPA KOHTU OTSUS

16. juuli 1992^{*}

Kaupade vaba liikumine – Prantsusmaa ülemeredepartemangude maksusüsteem

[...]

Kohtuasjas C-163/90,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Réunioni Saint-Denis' Cour d'Appel'i esitatud eelotsusetaotlus, millega soovitakse saada eelotsust nimetatud kohtus pooleli olevas menetluses järgmiste poolte vahel:

Administration des douanes et droits indirects

ja

Léopold Legros,

Louise Alidor, neiu põlvnimega Brun,

Armand-Joseph Payet,

Henri-Michel Techer,

keda toetab

La région Réunion,

menetlusse astuja,

Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu, eelkõige selle artiklite 9, 13 ja 95 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

^{*} Kohtumenetluse keel: prantsuse.

koosseisus: president O. Due, kodade esimehed R. Joliet, F. A. Schockweiler, F. Grévisse ja P. J. G. Kapteyn, kohtunikud G. F. Mancini, C. N. Kakouris, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias, M. Díez de Velasco, M. Zuleeg, J. L. Murray ja D. A. O. Edward,

kohtujurist: F. G. Jacobs,

kohtusekretär: ametnik D. Triantafyllou,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Legros, Payet, Techer ja Brun, esindaja: Philippe Rivière Saint-Denis' (Réunion) Advokatuurist,
- Région Réunion, esindaja: Robert Schumani Ülikooli professor Pierre Soler-Couteaux Strasbourgi Advokatuurist,
- Prantsuse Vabariigi valitsus, esindaja Philippe Pouzoulet, keda abistas esindaja asetäitja Gérard de Bergues,
- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja komisjoni õigusnõunik Jörn Sack,

kuulanud ära suuliseks menetluseks koostatud ettekande,

kuulanud ära suulised märkused, mille esitasid 31. märtsi 1992. aasta istungil Région Réunioni esindaja Llorens Strasbourgi Advokatuurist, Prantsusmaa Valitsus, Euroopa Ühenduste Nõukogu esindaja M. Torrens ja komisjon,

kuulanud 21. novembri 1991. aasta ja 20. mai 1992. aasta istungil ära kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

1. 21. juuni 1990. aasta otsuses, mis edastati Euroopa Kohtule 1. märtsil 1990, taotles cour d'appel de Saint-Denis' (Réunion) (apellatsioonikohus) Euroopa Kohtult eelotsust EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel kolmes küsimuses nimetatud asutamislepingu, eelkõige selle artiklite 9, 13 ja 95 ning ühenduse ja Rootsi vahelise vabakaubanduslepingu artikli 6, tõlgendamise kohta.

2. Need küsimused esitati Administration des douanes et droits indirects' (Tolli ja Kaudse Maksustamise Amet) ja Léopold Legros', Armand-Joseph Payet', Henri-Michel Techeri ja Louise Alidori, neiu põlvnenimega Brun (edaspidi „kostjad”), vahelises menetluses seoses teatavate nende poolt Administration des douanes et droits indirects' ile makstud summade tagasinõudmisega.

3. Euroopa Kohtule esitatud dokumentidest selgub, et kostjad olid ostnud Prantsuse emamaal asuvast esindusest kolm Saksamaa Liitvabariigis toodetud mootorsõidukit ja ühe Rootsis pärit mootorsõiduki. Nende sõidukite toomisel Prantsusmaa tolliterritooriumile oli nende suhtes kohaldatud tollimaksu peatamist. Need transporditi transiidiregistreerimisnumbrit kandes Réunioni, Saksa mootorsõidukite puhul ühendusesisese transiidisüsteemi kohaselt ja Rootsi sõiduki puhul ühendusevälise transiidisüsteemi kohaselt. Tollimaksu peatamine kehtis kuni Réunioni jõudmiseni, kus täideti tolliformaalsused. Tollivormistuse käigus nõudis Tolli ja Kaudse Maksustamise Amet kõigilt kostjatelt Réunioni toodavate kaupade suhtes kohaldatava meremaksu (*octroi de mer*) tasumist

4. Ei vaidlustata, et Prantsusmaa ülemeredepartemangudes kogutakse meremaksu teatavate 1947. aasta määruste ja 1984. aasta seaduse alusel. Seda kohaldatakse põhimõtteliselt kõikide kaupade suhtes, välja arvatud teatud esmatarbekaubad, ja igasuguse päritoluga kaupade suhtes, kaasa arvatud Prantsuse emamaalt ja isegi teistest Prantsusmaa ülemeredepartemangudest pärit kaubad, nende toomisel kõnealusesse Prantsusmaa ülemeredepartemangu. Samas, kõnealuse Prantsusmaa ülemeredepartemangu tooted on meremaksust ja kõikidest samaväärse toimega riigimaksudest vabastatud. Maksu aluseks on kaupade tolliväärtus nende toomise ajal kõnealusesse Prantsusmaa ülemeredepartemangu. Meremaksuga maksustatavate toodete suhtes kohaldatakse nelja põhimäära; peale selle on piirkondadel õigus kehtestada samadel tingimustel täiendav maks, mille maksimaalne määr on 1%. Meremaksudest saadav tulu jääb autonoomsete piirkondade suhtes kohaldatavate õigusaktide kohaselt põhiliselt kohaliku omavalitsuse eelarvesse.

5. Kostjad leidsid, et meremaksu kogumine teises liikmesriigis või Rootsi Kuningriigis toodetud kaupade importimisel Réunioni on ühenduse õigusega vastuolus, ja esitasid pädevatesse kohtutesse hagid tasutud summade tagasisaamiseks. Cour d' appel de Saint-Denis otsustas sellises olukorras menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule eelotsuse saamiseks järgmised küsimused:

„1. Kas EMÜ asutamislepingu artikleid 3, 9 ja 13, või siis artikli 95 teist lõiku tuleb tõlgendada selliselt, et liikmesriigil või liikmesriigi kohalikul omavalitsusel on keelatud koguda kaupadelt käibemaksust erinevat väärtuselist maksu nende kaupade toomisel ainult selle riigi teatavasse piirkonda ja ühtmoodi nii välisriikidest kui ka sama riigi muudest piirkondadest, välja arvatud kaupadelt, mis pärinevad kõnealuselt piirkonnast?

2. Täpsemalt:

a) Kas EMÜ asutamislepingu artikleid 9 ja 13 tuleb tõlgendada selliselt, et maksu võib määratleda tollimaksuga samaväärse toimega maksuna, kui seda kogutakse välisriikidest või oma riigist pärit kaupade väärtuselt nende tarbimiseks ringlusse lubamisel, ilma et see oleks otseselt või kaudselt seotud riigipiiri ületamisega, või tähendavad need, et maksu kogumine eeldab muu hulgas *de facto* või *de jure* riigipiiri ületamist?

b) EMÜ asutamislepingu artikli 95 teise lõigu kohaselt:

- Kas toote või toodete klassi pärinemine teatavast piirkonnast on õiguspärane kriteerium teistsuguse maksumenetluse kehtestamiseks liikmesriigi poolt, kui see paratamatult välistab soodsamate sätete kohaldamist välistootjate suhtes, või peab see teistsugune menetlus põhinema ka asjaomase toote iseloomul või ainult sellel?
- Kas võib väita, et Prantsusmaa ülemeredepartemangudest, eelkõige Réunionist pärit toodete suhtes kohaldatavate maksusoodustustega, mis tulenevad nende vabastamisest meremaksust, taotletakse asutamislepingu ja teiseste õigusaktide nõuetele vastavaid majanduspoliitilisi eesmärke?

3. Kas ühenduse ja Rootsi vahel kehtivat vabakaubanduslepingut võib tõlgendada selliselt, et sellega keelatakse liikmesriigil või liikmesriigi kohalikul omavalitsusel koguda Rootsist imporditud kaupadelt käibemaksust erinevat väärtuselist maksu nende tarbimiseks ringlusse lubamisel nende toomisel selle riigi teatavasse piirkonda, kogudes seda maksu ühtmoodi ühendusest, kuid mitte kõnealuselt piirkonnast pärit kaupadelt?”

6. Täpsemad andmed kohtuasja faktiliste asjaolude, menetluse käigu ning poolte väidete ja argumentide kohta on esitatud suuliseks menetluseks koostatud ettekandes ning edaspidi mainitakse või käsitletakse neid niivõrd, kui see on vajalik Euroopa Kohtu põhjenduste selgitamiseks.

Prantsusmaa ülemeredepartemangude suhtes kohandatavad ühenduse õigusnormid

7. Kõigepealt tuleb tuletada meelde Prantsusmaa ülemeredepartemangude staatust ühenduse õiguse suhtes. Prantsusmaa põhiseaduse kohaselt moodustavad Prantsusmaa ülemeredepartemangud lahutamatu osa Prantsuse Vabariigist ning seda asjaolu ei vaidlustata. Selliselt on nad ka nõukogu 23. juuli 1984. aasta määruse (EMÜ) nr 2151/84 ühenduse tolliterritooriumi kohta (EÜT 1984, L 197, lk 1) artikli 1 kohaselt osaks ühenduse tolliterritooriumist. Samas allub EMÜ asutamislepingu kohaldamine Prantsusmaa

ülemeredepartemangude suhtes järgmistele asutamislepingu artikli 227 lõikes 2 kehtestatud erieeskirjadele:

„Alžeeria ja Prantsusmaa ülemeredepartemangude suhtes kohaldatakse käesoleva asutamislepingu üldisi ja erisätteid, mis on seotud:

- kaupade vaba liikumisega,
- põllumajandusega, välja arvatud artikli 40 punkt 4,
- teenuste liberaliseerimisega,
- konkurentsieeskirjadega,
- artiklites 108, 109 ja 226 ette nähtud kaitsemeetmetega,
- institutsioonidega,

alates käesoleva asutamislepingu jõustumisest.

Käesoleva asutamislepingu muude sätete kohaldamise tingimused määratakse kindlaks kahe aasta jooksul alates käesoleva asutamislepingu jõustumisest nõukogu otsustega, mis on vastu võetud ühehäälselt komisjoni ettepaneku põhjal.”

8. Euroopa Kohtu kohtupraktika kohaselt (vt otsust kohtuasjas 148/77: Hansen v Hauptzollamt Flensburg, EKL 1978, lk 1787) võib sellest artiklist järeldada, et asutamislepingu artikli 227 lõike 2 esimeses lõigus otseselt mainitud sätted olid Prantsusmaa ülemeredepartemangude suhtes kohaldatavad alates EMÜ asutamislepingu jõustumisest, kuid muude sätete suhtes jäeti selle artikliga kaks aastat aega, mille jooksul nõukogu võis määrata kindlaks eritingimused. Euroopa Kohus märkis siis, et artikli 227 lõike 2 esimeses lõigus loetlemata sätete kohta on hiljem olnud alati võimalik vastavalt nende territooriumide vajadustele erimeetmeid vastu võtta.

9. Nõukogu võttis talle selliselt antud volitusi kasutades vastu mitu õigusakti, sealhulgas 22. detsembri 1989. aasta otsuse 89/687/EMÜ, millega kehtestati Prantsusmaa ülemeredepartemangude kõrvalisele asukohale ja saarelisele asendile vastavate valikmeetmete programm (Poseidom) (EÜT 1989, L 399, lk 39). Nõukogu võttis samal kuupäeval selle programmi raames vastu ka otsuse 89/688/EMÜ meremaksude kohta Prantsusmaa ülemeredepartemangudes (EÜT 1989, L 399, lk 46). Viimases otsuses nähakse ette, et: „Prantsusmaa ametiasutused võtavad hiljemalt 31. detsembriks 1992 vajalikke meetmeid Prantsusmaa ülemeredepartemangudes praegu kehtiva meremaksude korra kohaldamiseks [...] kõikide imporditud või neis piirkondades toodetud kaupade suhtes”. Nimetatud otsuse artiklis 4 sätestatakse, et „[...] Prantsuse Vabariigil on õigus säilitada praegune meremaksude kord mitte kauem kui 31. detsembrini 1992”. Tuleb siiski märkida, et selle otsuse sätted jõustusid alles pärast käesoleva kohtuasjaga seotud sündmusi ja nende tagasiulatava mõju puudumist ei vaidlustata.

Kõnealusele meremaksule sarnaste maksude seaduslikkus

10. Siseriiklik kohus soovib kahe esimese küsimusega kindlaks määrata, kas ainult liikmesriigi territooriumi ühes piirkonnas kogutav kaupade tolliväärtusega proportsionaalne maks, mida kogutakse nende sellesse piirkonda toomisel ühtmoodi nii riigi territooriumi ülejäänud osast kui ka välisriikidest pärit kaupadelt, kuid millest on vabastatud selles piirkonnas omandatud tooted, on käsitatav tollimaksuga samaväärse toimega maksuna või riigimaksuna.

11. Euroopa Kohus on varem otsustanud, et teisest liikmesriigist imporditud tootelt kogutav maks ei ole käsitatav samaväärse toimega maksuna, vaid riigimaksuna asutamislepingu artikli 95 tähenduses, kui see on seotud riigimaksude üldise süsteemiga, mida kohaldatakse toodete kategooriate suhtes süstemaatiliselt, lähtudes objektiivsetest kriteeriumidest ja olenemata toodete päritolust (kohtuasi 90/79: komisjon v Prantsusmaa, EKL 1981, lk 283, punkt 14). Euroopa Kohus on ka otsustanud, et kui importimisel kehtestatakse rahaline kohustus, võib seda käsitada riigimaksuna vaid sel juhul, kui selle eesmärk on luua maksu kehtestanud riigi territooriumil maksustamise suhtes võrdne olukord igat liiki kauba suhtes olenemata nende päritolust (kohtuasi 27/67: Fink-Frucht v Hauptzollamt München, EKL 1986, lk 223).

12. Meremaksu kohaldatakse väheste eranditega kõikide Réunioni piirkonda toodavate kaupade suhtes nende toomise tõttu Prantsusmaa territooriumi sellesse ossa, kusjuures kõik Réunionist pärit tooted on meremaksust süstemaatiliselt vabastatud just nende pärinemise tõttu nimetatud piirkonnast ja mitte objektiivsete kriteeriumide tõttu, mida võiks kohaldada ka imporditavate toodete suhtes. Nende tegurite tõttu ei saa kõnealust maksu käsitada riigimaksuna.

13. Seega tuleb vaadelda küsimust, kas kõnealuse meremaksuga sarnanev maks on tollimaksuga samaväärse toimega maks. Euroopa Kohus on seoses sellega juba otsustanud, et igasugune rahaline kohustus, ükskõik kui väike ja ükskõik kuidas seda ka ei nimetataks ja kohaldataks, mis on kehtestatud ühepoolselt oma riigi või välisriikide kaupadele riigipiiri ületamise tõttu ja mis ei ole rangelt võttes tollimaks, on käsitatav asutamislepingu artiklite 9 ja 13 tähenduses samaväärse toimega maksuna, isegi kui see ei ole kehtestatud riigi huvides, kui see ei ole diskrimineeriva ega kaitsva mõjuga, või kui toode, mille suhtes maks on kehtestatud, ei konkureeri ühegi kodumaise tootega (vt näiteks otsust liidetud kohtuasjades 2/69 ja 3/69: Diamantarbeiders v Brachfeld, EKL1969, lk 211).

14. Prantsuse Vabariik väidab, et vaidlustatud maks ei ole käsitatav tollimaksuga samaväärse toimega maksuna. Ta märgib kõigepealt, et kui kaupu imporditakse ja lastakse tarbimiseks ringlusse Prantsuse emamaal, ei koguta neilt meremaksu. Prantsuse Vabariigi väitel ei koguta meremaksu mitte nende viimise tõttu üle riigipiiri, vaid viimise tõttu Réunioni piirkonda, seega riigisisese sündmuse tõttu. Teiseks juhib ta tähelepanu asjaolule, et meremaksu kohaldatakse samal viisil ka toodete suhtes, mis tuuakse Réunioni Prantsuse emamaalt.

15. Selle seisukohaga ei saa nõustuda.

16. Liikmesriikide vahel liikuvate kaupade suhtes tollimaksu kohaldamise keeld on põhjendatav asjaoluga, et igasugune kaupade suhtes kohaldatav rahaline kohustus, ükskõik kui väike, mis tuleneb riigipiiri ületamisest, takistab nende kaupade liikumist (vt otsust eelmainitud liidetud kohtuasjades 2/69 ja 3/69 *Diamantarbeiders*). Kaupade liikmesriigi piirkonda toomisel piirkonna piiril kogutav maks on käsitatav kaupade vaba liikumist takistava asjaoluna, mis on vähemalt sama tõsine, kui kaupade kogu liikmesriigi territooriumile toomisel riigipiiril kogutav maks.

17. Sellise piirkondliku maksu mõju ühenduse tolliterritooriumi ühtsusele ei muuda asjaolu, et seda kogutakse ka kõnealuse liikmesriigi territooriumi muudest osadest toodavatelt kaupadelt.

18. Seega tuleb siseriiklikule kohtule vastata, et liikmesriigi poolt teisest liikmesriigist imporditud kaupadelt kogutav tolliväärtusega proportsionaalne maks kaupade toomisel esimese liikmesriigi territooriumi ühte piirkonda on käsitatav impordimaksuga samaväärse toimega maksuna hoolimata sellest, et seda maksu kogutakse ka sama riigi teisest osast piirkonda toodavatelt kaupadelt.

Ühenduse ja Rootsi vahel kehtiva vabakaubanduslepingu kohaldatavus (siseriikliku kohtu kolmas küsimus)

19. Kolmanda küsimusega soovib siseriiklik kohus sisuliselt teada saada, kas ühenduse ja Rootsi Kuningriigi vahelise lepinguga (nõukogu 19. detsembri 1972. aasta määrus (EMÜ) nr 2838/72 Euroopa Majandusühenduse ja Rootsi Kuningriigi vahelise lepingu sõlmimise kohta, EÜT 1972, L 300, lk 96, edaspidi „leping”) keelatakse koguda eespool kirjeldatud meremaksuga sarnanevat maksu Rootsist pärit kaupadelt.

20. Seoses sellega tuleb meenutada, et lepingut kohaldatakse teatavate ühendusest ja Rootsist pärit toodete, sealhulgas mootorsõidukite, suhtes. Artikliga 6 keelatakse kehtestada ühenduse ja Rootsi vahelises kaubanduses uusi tollimaksuga samaväärse toimega impordimakse ja nähakse ette olemasolevate samaväärse toimega maksude kaotamine alates 1. juulist 1977.

21. Prantsuse Vabariik väidab, et isegi kui meremaksu käsitada tollimaksuga samaväärset toimet omava maksuna EMÜ asutamislepingu tähenduses, ei tähenda see, et see oleks käsitatav sellise maksuna lepingu artikli 6 tähenduses. Selle argumendi toetuseks viitab ta eelkõige otsusele kohtuasjas 270/80: *Polydor jt v Harlequin Record Shops jt*, EKL 1982, lk 329, milles Euroopa Kohus leidis, et ühenduse ja Portugali vahel kehtiva vabakaubanduslepingu artikli 14 lõike 2 ja artikli 23 sarnasus EMÜ asutamislepingu artiklitega 30 ja 36 ei ole piisav põhjendus lepingu suhtes Euroopa Kohtu kohtupraktika

ülevõtmiseks, milles määratakse ühenduse kontekstis kindlaks tööstus- ja kaubandusomandi õiguste kaitse ja kaupade vaba liikumise eeskirjade vaheline suhe.

22. Selle seisukohaga ei saa nõustuda.

23. Ühenduse ja mitteliikmesriigi vahel sõlmitud lepingu sätetel ei tarvitse tõesti olla sama tähendust kui identsetel EMÜ asutamislepingus sisalduvatelsätetel. *Polydori* kohtuasjas vastu võetud otsusest võib järeldada, et selleks, et määrata kindlaks, kas EMÜ asutamislepingus sisalduva sätte tõlgendamist võib laiendada käesolevas kohtuasjas viidatud lepingus sisalduvale identsele sättele, tuleb seda sätet analüüsida nii lepingu mõtet ja eesmärki kui ka konteksti arvesse võttes.

24. Lepingu preambuli kohaselt on see sõlmitud olemasolevate majandussuhete konsolideerimiseks ja laiendamiseks ühenduse ja Rootsi vahel ning, pidades nõuetekohaselt silmas õiglasi konkurentsitingimusi, nendevahelise kaubanduse harmoonilise arengu tagamiseks eesmärgiga anda oma panus Euroopa ülesehitamisse. Lepingupooled on otsustanud sel eesmärgil järk-järgult kõrvaldada takistused peaaegu kogu nende kaubavahetuselt kooskõlas üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT) vabakaubanduspiirkondade asutamist käsitlevate sätetega.

25. GATT-i artikli XXIV lõike 8 punkti b kohaselt loetakse vabakaubanduspiirkonnaks „kahest või enamast tolliterritooriumist koosnevat rühma, milles on tollimaksud ja muud piiravad kaubanduseeskirjad [...] kaotatud peaaegu kogu nende territooriumide vaheliselt kaubavahetuselt neilt territooriumidelt pärit kaupade suhtes.”

26. Seega on kaubavahetuselt takistuste kõrvaldamise eesmärgi saavutamiseks esmajärguline tähtsus tollimaksude, samuti samaväärse toimega tollimaksude kaotamisel, mis on Euroopa Kohtu kohtupraktika kohaselt rangelt võttes tollimaksudega tihedalt seotud (vt eelkõige otsuseid eespool mainitud kohtuasjas *Diamantarbeiders* ja kohtuasjas C-260/90: *Leplat*, EKL 1992, lk I-643). Seega väheneks lepingu efektiivsus tunduvalt, kui lepingu artiklis 6 sisalduvat terminit „samaväärse toimega maks” tõlgendada piiratuma ulatusega kui sama terminit EMÜ asutamislepingus.

27. Seega tuleb siseriikliku kohtu kolmandale küsimusele vastata, et määruse nr 2838/72 lisa sisalduva ühenduse ja Rootsi vahelise lepingu artiklit 6 tuleb tõlgendada selliselt, et sellega keelatakse liikmesriigil koguda Rootsist imporditud kaupadelt väärtuselist maksu nende sisenemisel selle liikmesriigi piirkonda hoolimata sellest, et sama maksu kogutakse ka kaupadelt, mida tuuakse sellesse piirkonda asjaomase liikmesriigi territooriumi mõnest teisest osast.

Käesoleva otsuse ajaline mõju

28. Région Réunion ja Prantsuse Vabariik tegid oma kirjalikes ja suulistes märkustes ettepaneku, et kui Euroopa Kohus tunnistaks kõnealuste meremaksudega sarnaste maksude vastuolu EMÜ asutamislepingu ja ühenduse ja Rootsi vahel sõlmitud vabakaubanduslepingu asjakohaste sätetega, võiks ta piirata oma otsuse ajalist mõju.

29. Prantsuse Vabariik juhib oma taotluse kinnituseks eelkõige tähelepanu asjaolule, et ühenduse õiguse kohaldamist Prantsusmaa ülemeredepartemangudes on juba ammu ümbritsenud õiguskindlusetus, mis mõjutas ka meremakse. Ta juhib Euroopa Kohtu tähelepanu ka katastroofilistele finantstagajärgedele, mida tekitaks Prantsusmaa ülemeredepartemangude jaoks otsus, mille kohaselt seni ebaõigesti kogutud maksud tuleks tagastada. Prantsusmaa ülemeredepartemangude kohalikud omavalitsused peaksid rahuldama arvukaid tagasimaksunõudeid, mida nad kindlasti teha ei suudaks. Olukorda raskendaks asjaolu, et nende nõuete kehtivusaeg oleks Prantsuse tsiviilõiguse kohaselt 30 aastat.

30. Tuleb märkida, et Euroopa Kohus võib ainult erandjuhtudel otsustada ühenduse õiguskorrale omase õiguskindluse üldpõhimõtte kohaldamisel piirata asjaomaste isikute võimalust tugineda heas usus sõlmitud õigussuhete vaidlustamiseks selliselt tõlgendatud sätetele. Nagu Euroopa Kohus on järjekindlalt otsustanud, võib sellist piirangut lisada ainult taotletud tõlgendamisotsusesse. Selleks, et määrata kindlaks, kas otsuse ajalist mõju tuleks piirata või mitte, on vaja võtta arvesse, et kuigi iga kohtuotsuse praktilisi tagajärgi tuleb hoolikalt kaaluda, ei saa Euroopa Kohus vähendada õiguse objektiivsust ja seada ohtu selle tulevast kohaldamist kohtuotsuse võimalike varasemast tegevusest tulenevate tagajärgede tõttu (otsus kohtuasjas 24/86: Blaizot, EKL 1988, lk 379, punktid 28 ja 30).

31. Seoses käesoleva kohtuasjaga on meremaksu iseloom ja Prantsusmaa ülemeredepartemangude eristaatus tekitanud ühenduse õiguses kõnealuse maksu seaduslikkuse suhtes ebakindla olukorra. See määramatus kajastub ka ühenduse institutsioonide toimimises meremaksude probleemi lahendamisel.

32. Esiteks ei jätkanud komisjon menetlust, mida oli alustatud Prantsusmaa kohustuste rikkumise kindlaksmääramiseks seoses meremaksuga. Seejärel tegi ta ettepaneku nõukogu otsuse 89/688 vastuvõtmiseks, mille eesmärk oli muu hulgas anda luba säilitada meremaks ajutiselt eelnimetatud programmi Poseidom raames. Ja lõpuks märgitakse nimetatud otsuse preambuli kolmandas ja neljandas põhjenduses, et „meremaksuga toetatakse praegu kohalikku tootmist, mis peab tulema toime kõrvalisest asukohast ja saarelisest asendist tulenevate probleemidega” ning et „see on ka iseseisvalt toimetulemise ja kohaliku demokraatia tähtis vahend, mis on Prantsusmaa ülemeredepartemangude majandusliku ja sotsiaalse arengu oluliseks ressursiks”.

33. Nende asjaolude tõttu oleksid Prantsuse Vabariik ja Prantsusmaa ülemeredepartemangude kohalikud omavalitsused võinud mõistlikult leida, et kohaldatavad riigisisised õigusaktid on ühenduse õigusega kooskõlas.

34. Seega, kaalukas vajadus tagada õiguskindlus välistab varasemate õiguslike suhete vaidlustamist, kui nende tagajärjed on ammendatud ja kui see võiks Prantsusmaa ülemeredepartemangude kohalike omavalitsuste rahastamise tagantjärele segi paisata.

35. Seega tuleb otsustada, et EMÜ asutamislepingu sätetele tollimaksuga samaväärse toimega impordimaksude kohta ega ühenduse ja Rootsi vahelise lepingu artiklile 6 tuginedes ei saa nõuda enne käesoleva otsuse kuupäeva tasutud meremaksuga sarnaste maksude tagasinõudmist, välja arvatud, kui hageja on esitanud hagi või haviga samaväärse nõude enne seda kuupäeva.

36. See käesoleva otsuse ajalise mõju piirang ei ole kohaldatav nõuete suhtes, mis esitatakse pädevatele ametiasutustele maksude tagasisaamiseks, mis on tasutud pärast otsuse kuupäeva asjaomasesse Prantsusmaa ülemeredepartemangu enne seda kuupäeva imporditud kaupadelt.

Kohtukulud

36. Kohtule märkusi esitanud Prantsuse Vabariigi, région Réunioni ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS

vastuseks Réunioni cour d'appel de Saint-Denis' 21. veebruari 1990. aasta otsusega talle esitatud küsimustele otsustab:

- 1. Liikmesriigi poolt teisest liikmesriigist imporditud kaupadelt kogutav tolliväärtusega proportsionaalne maks kaupade toomisel esimese liikmesriigi territooriumi ühte piirkonda on käsitatav impordimaksuga samaväärse toimega maksuna hoolimata sellest, et seda maksu kogutakse ka sama riigi teisest osast piirkonda toodavatelt kaupadelt.**
- 2. Nõukogu 19. detsembri 1972. aasta määruse (EMÜ) nr 2838/72 lisas sisalduva ühenduse ja Rootsi vahelise lepingu artiklit 6 tuleb tõlgendada selliselt, et sellega**

keelatakse liikmesriigil koguda Rootsist imporditud kaupadelt tolliväärtusega proportsionaalset maksu nende sisenemisel selle liikmesriigi piirkonda hoolimata sellest, et sama maksu kogutakse ka kaupadelt, mida tuuakse sellesse piirkonda asjaomase liikmesriigi territooriumi mõnest teisest osast.

3. EMÜ asutamislepingu sätetele tollimaksuga samaväärse toimega impordimaksude kohta ega ühenduse ja Rootsi vahelise lepingu artiklile 6 tuginedes ei saa nõuda enne käesoleva otsuse kuupäeva tasutud meremaksuga sarnaste maksude tagasinõudmist, välja arvatud, kui hageja on esitanud hagi või hagiga samaväärse nõude enne seda kuupäeva.

Due	Joliet	Schockweiler	Grévisse	Kapteyn
Mancini	Kakouris	Moitinho de Almeida	Rodríguez Iglesias	
Díez de Velasco		Zuleeg	Murray	Edward

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 16. juulil 1992 Luxembourgis.

Kohtusekretär	President
J.-G. Giraud	O. Due